

ЗМІСТ

Орієнтовне календарне планування	4
Людина	5
Урок 1. Головне чудо світу	5
Урок 2. Людина — невід'ємна частина живої природи	7
Урок 3. Як людина росте й розвивається	9
Урок 4. Людське «Я»	11
Урок 5. Зовнішність і краса людини	13
Урок 6. Характер людини	15
Урок 7. Прагнення до самостійності	17
Урок 8. Успіх і навчання	19
Урок 9. Учимося вчитися	21
Урок 10. Учимося вчитися. Розвиваємо свої здібності	23
Урок 11. Я — людина. Мої знання й мої досягнення	25
Людина серед людей	27
Урок 12. Сім'я. Склад сім'ї	27
Урок 13. Основні обов'язки в сім'ї. Шанобливе ставлення до старших та інших членів сім'ї	29
Урок 14. Школа. Історія рідної школи. Збереження традицій	31
Урок 15. Людські чесноти	33
Урок 16. Дружні стосунки	35
Урок 17. Співпраця. Правила дружної роботи	37
Урок 18. Правила культурної поведінки	39
Урок 19. Я вивчаю правила культурної поведінки	41
Людина в суспільстві	43
Урок 20. Я в суспільстві	43
Урок 21. Україна — незалежна держава	45
Урок 22. Символи України як держави	47
Урок 23. Громадяни України. Права й обов'язки громадян	49
Урок 24. Свята моєї Батьківщини	51
Урок 25. Правопорушення	53
Урок 26. «Що буде, якщо...». Думаю про наслідки	55
Урок 27. Славетні українці, їхній внесок у світову науку, культуру	57
Людина і світ	59
Урок 28. Країни світу. Україна на карті світу	59
Урок 29. Україна — європейська держава	61
Урок 30. Такі різні і такі схожі країни та народи	63
Урок 31. Я вивчаю різні країни і народи	65
Урок 32. Винаходи людства	67
Урок 33. Винаходи людства. Працюємо над проектом	69
Урок 34. Славетні українці минулого. Працюємо над проектом	71
Урок 35. Перевір свої знання	73
Додаток	75
Матеріали для роботи над проектами «Славетні українці»	75

ЛЮДИНА

Дата _____

Клас _____

Урок 1. ГОЛОВНЕ ЧУДО СВІТУ

Мета: пояснити учням, що людина — частина природи і суспільства; розвивати мовлення, мислення; вчити доводити власну думку, порівнювати; виховувати почуття людської гідності.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Вступне слово вчителя

— Ми починаємо вивчати новий предмет «Я у світі». На уроках ви дізнаєтесь, як взаємодіють люди в сім'ї, колективі, суспільстві, як знайти своє місце в житті, стати вмілими, працьовитими, милосердними, щоб разом робити Україну державою для людей.

2. Ознайомлення учнів з підручником

— Ви навчатиметеся за підручником, який допоможе відшукати відповіді на безліч запитань. Хто я в цьому світі? Яка країна Україна? Як стати успішним учнем, умілим, працьовитим? А ще культурним у своїй родині, шанованим серед своїх друзів, законслухняним громадянином у державі?

Недарма цей підручник так і називається — «Я у світі». Адже світ — це все, що вас оточує: ваші рідні, друзі, школа, твоє місто і країна. Це суспільство з правилами й законами, яких слід дотримувати, щоб не постраждати самому і не завдати шкоди іншим. Це не лише сучасне, але й минуле вашої родини і нашої країни. Це історія винаходів та відкриттів людства, життя видатних людей.

— Розгляньте підручник. Хто його автор? Де виданий підручник? Хто виконав ілюстрації? Що зображено на форзацах?

— Знайдіть зміст. Прочитайте його.

— Прочитайте звернення автора підручника до вас на с. 3. Які побажання в ньому висловлені?

3. Ознайомлення з умовними позначеннями

4. Робота над віршем

Лиш людина мудрість має,
світ любов'ю здобуває,
розумінням і умінням,
і бажанням, і болінням.
Будьмо сильними у світі,

України мудрі діти,
бережім свій світ чудовий,
свою пісню, своє слово,
а земля усім віддачить,
хто у світі не ледачий!

Марія Чумарна

— Про що йдеться у вірші?

— Що говориться про людину?

— До чого закликає автор вірша?

5. Вправа «Мікрофон»

Що є найбільшим і найдорожчим багатством кожної країни?

Висновок. Найбільше і найдорожче багатство кожної країни — людина. Адже все в країні робиться для блага її людей, і, водночас, все це творить людина.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ УРОКУ

— Сьогодні на уроці ви дізнаєтеся, що людина належить до природи і суспільства.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота за підручником (с. 4–5)

- Прочитайте текст на с. 4 і поділіться своїми думками щодо прочитаного.
- Що із прочитаного було вам знайоме?
- Що нового ви дізналися?
- Як ви гадаєте, яке найголовніше чудо світу?

Робота в парі

- Розгляньте малюнки на с. 4. Розкажіть, що зображено в кожному овалі? Яке місце займає людина серед інших об'єктів на малюнках?
- Чи можна назвати головним чудом світу людину?
- Ознайомтеся з думками про людину Володимира Мономаха й Володимира Вернадського.
- Чи вважає Володимир Мономах людину головним чудом світу й частиною природи?

Робота в парі

- Порівняйте думки про людину Володимира Мономаха й Володимира Вернадського. Чим вони схожі? Чим відрізняються?

2. Фізкультхвилинка

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАТЬ

1. Продовження роботи за підручником (с. 6)

Робота зі словничком

- Знайдіть в словничку (с. 140–141) слово *суспільство*. Дізнайтеся його значення.

Робота в групі

- Користуючись малюнками, доведіть, що людське суспільство має багато досягнень.

Висновок. Тепер я знаю, що людина є частиною суспільства та природи. Я прагну пізнати людину й світ.

2. Тестування

1. Позначте правильне твердження.

- Без спілкування з людьми, без виховання і навчання людське маля виростає маленьким звірятком;
- без спілкування з людьми, без виховання і навчання людське маля виростає працюючою людиною.

2. Підкресли ознаки людини як представника суспільства.

Народжується, харчується, росте, розмовляє, дихає, міркує, плаче, розмножується, радіє, працює, спілкується, помирає.

VI. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ. РЕФЛЕКСІЯ

- Що є в людині від природи?
- Які вміння вирізняють людину з-поміж інших мешканців Землі?
- Що робить людину людиною?
- Що відрізняє людину від тварини?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

С. 4–9.